

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

IX. De Canone post Consecrationem vsque ad orationem Dominicam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

autem leuiter se genibus incuruet, sed vt adorantes Deum viuum & verum in Spiritu & veritate decet profundissime vsque ad terram, sese in genua demittat, & internam animi sui humilitatem & reuerentiam externâ hac reuerentiâ omnipotenti Deo sacrificet.

TITVLVS IX.

De Canone post Consecrationem vsque ad orationem Dominicam.

Reposito Calice, & adorato, Sacerdos stans ante Altare, extensis manibus ante pectus, dicit secretò.

Vnde & memores Domine, nos serui tui, sed & plebs tua sancta, eiusdem Christi filij tui Domini nostri tam beatæ passionis, nec non & ab inferis resurrectionis sed & in caelos gloriose ascensionis: offerimus præclara Maiestatî tuæ cum dicit, de tuis donis ac datis, iungit manus ante pectus: & manu sinistrâ positâ super Altare intra Corporale, dextra signat ter communiter super Hostiam & Calicem dicens.

Hostiam † puram, hostiam † sanctam, hostiam † immaculatam, & semel super Hostiam tantum, & semel super Calicem tantum, dicens.

Panem † Sanctum vitæ aeternæ, & Calicem † salutis perpetuæ, deinde stans vt prius, extensis manibus prosequitur.

Supra quæ propitio ac sereno vultu respicere digneris: & accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti Abel, & sacrificium Patriarchæ nostri Abrahæ: & quod tibi obtulit Summus Sacerdos tuus Melchisedech,

San.

Sanctum Sacrificium, immaculatam hostiam.

Deinde profundè inclinatus ante medium Altaris, manibus iunctis super illo positus; dicit.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus: iube hac proferriper manus Sancti Angeli tui in sublime Altare tuum, in conspectu divina maiestatis tue: vt quotquot, oscularur Altare, manibus hinc inde super Corporale positus dicendo: ex hac Altaris participatione, Sacrosanctum filij tui, iungit manus: & dextra signans semel super Hostiam tantum, & semel super Calicem, sinistra super Corporale posita: dicit, Cor + pus, & San + guinem sumpserimus, & cum dicit omni benedictione caelesti, se ipsum signat a fronte ad pectus signo crucis, sinistra posita infra pectus, & prosequitur, & gratia repleamur, iungit manus dicens: Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Cum dicit, Memento etiam, Domine, famulorum, famularumque tuarum N. & N. qui nos praeceperunt cum signo fidei, & dormiunt in somno pacis. Extensis & iunctis manibus ante pectus, & vsque ad faciem eleuatis, & intentis oculis ad sacramentum super Altare, facit commemorationem fidelium Defunctorum, de quibus sibi videtur, eodem modo vt dictum est de commemoratione viuorum.

Qua commemoratione dicta, stans vt prius extensis manibus prosequitur, *Ipsis Domine, & omnibus in Christo quiescentibus, locum refrigerij, lucis & pacis, vt indulgeas, deprecamur. iungit manus & caput inclinat dicendo. Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.*

Deinde vocem aliquantulum eleuat, & dextra manu pectus sibi percutit, sinistra posita super Corporale dicens.

Nobis quoque peccatoribus: & stans manibus extensis secretò prosequitur, famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam, & societatem donare digneris, cum tuis sanctis Apostolis & Martyribus: cum Ioanne, Stephano, Matthea, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Cecilia, Anastasia, & omnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consortium, non estimator meriti, sed venia, quaesumus, largitor admitte. iungit manus ante pectus dicendo. Per Christum Dominum nostrum.

Per quem haec omnia Domine, semper bonas creas, manu dextra ter signans commouiter super Hostiam & Calicem dicit, *sanctus & sanctas, viui & ficas, bene & dicis, & praestas nobis.*

Postea discooperit manu dextra Calicem, & genuflexus Sacramentum adoratum se erigit, & reuerenter accipit Hostiam inter pollicem & indicem dextrae manus, & cum ea super Calicem, quem manu sinistra tenet circa nodum infra cuppam, signat ter à labio ad labium, dicens: *Per & ipsum, & cum & ipso, & in & ipso.* & similiter cum Hostia signat bis inter Calicem & pectus, incipiens à labio Calicis, dicit: *est tibi Deo Pa & tri Omnipotenti in vnitae Spiritus & Sancti.* Deinde tenens manu dextra Hostiam super Calicem, sinistra Calicem, eleuat eum aliquantulum simul cum Hostia, dicens. *omnis honor & gloria. Et sta-*

tim vtrumque deponens, Hostiam collocat super Corporale, & si opus sit, digitos extergit, vt supra, ac pollices & indices, vt prius iungens, Calicem palla cooperit, & genuflexus Sacramentum adorat.

ANNOTATIONES.

§. 1. Dum Sacerdos dicit *unde & memores, &c.* non fit brachiorum more mulierum, sed tantum more ordinario manuum, vt habet Rubrica, extensio. *Gauantus Part. 2 Tit. 9. n. 1. litt. u.*

§. 2. Dum dicit *Supplices te rogamus, &c.* inclinat se profundè ante medium Altaris manibus iunctis super illo positis, non tamen pollice dextro super sinistrum posito, sed iunctis pollicibus & indicibus inuicem inter se, & paruis digitis frontem Altaris tangentibus ita vt celebrans non teneat manus totaliter super Corporale, quod etiam in sequentibus obseruatur, cum manus iunctæ super Altare ponuntur. *Gauantus ibidem, litt. a.*

§. 3. Celebrans doinceps manum sinistram super corporale ponit, quando est aliquid benedicturus, & ambas manus quando genuflectere debet.

§. 4. Bis hoc loco iunguntur manus, primò quando immediate ante *Memento* dicit *Per eundem*, cù autem dicit *Memento Domine* &c. tunc iterum extendit, & extensas tenet vsque dum dixit *In somno pacis*, & tunc secundo iungit. *Gauantus loc. cit. n. 2. litt. b.*

§. 5. Dum dicit *Memento Domine famulorum famularumque tuarum* pausa fit non post literas N. & N. sed post verba *in somno pacis*, neque eleuat vocem, dum dicta verba profert, sed eadè voce vt cætera verba Canonis pronuntiat, hoc autem *Memento* à Superiore differt, quod hoc fiat intentis oculis ad Sacramentum super Altare, non autem clausis. *Gauantus loco cit. sub litt. c.*

§. 6. In Commemoratione seu *Memento* Defunctorum, omnia obseruanda sunt, vt supra in *Memento* viuorum: primo enim Sacerdos commemoret ex instituto & intentione Ecclesie, deinde eos, pro quibus, vt supra tertio loco teneri dictum est: tertio alios cariores quos voluerit, & item illius animam Defuncti, quæ proximè egressura est de purgatorio: tibi enim de cælo statim rependet gratiam. Omnes autem Defuncti commendandi sunt Deo, in ordine tantum ad poenarum remissionem, cum hoc sacrificium pro Defunctis sit tantummodo satisfactorium. *Gauantus part. 2. tit. 8. n. 3.*

*Cantantus
loco citato.*

§. 7. Celebrans in fine *Memento* dicens *Per eundem, Christum Dominum nostrum*, caput inclinatur, non autem alibi in tota *Missa* ad eadem verba, hic verò ad dicta verba caput inclinatur quia Celebrans statim est dicturus *Nobis quoque peccatoribus*, quæ sunt verba humiliantis se.

*Cantantus
loc. cit. n. 3.
h. f.*

§. 8. Dum dicit, *Nobis quoque peccatoribus* tribus digitis fit unctio pectoris, hoc est digitis inferioribus & ultimis ne pollex & index iuncti, tangant Planetam, quod obseruandum ad *Agnus Dei, & Domine non sum dignus.*

§. 9. Dum tractanda est *Hostia*, nullo modo incuruet pedem, aut ante vel post eiusdem tractationem, manum vel digitos osculetur: sed mente, illam Domino immaculatarum manuum sacratissimæ eius matris offeret puritatem, quibus ab illa latè infans exceptus.

*Cantantus
loc. cit. h.*

§. 10. Celebrans ter signat communiter a labio ad labium Calicis, æqualiter, non extra vel trans Calicem, saltando, sed æquali & erecto motu crucem formando, & duæ sequentes Cruces quæ sunt inter Calicem, & pectus similiter æquales, esse debent mouendo siue trahendo *hostiam* versus se, siue pectus suum, & non descendendo versus pedem Calicis, & transuersando æqualiter altè Crucem efformabit, ita vt superior pars *Hostiæ* in vtraque Cruce non excedat Calicis altitudinem, neque tangat prorsus in alijs tribus labia Calicis.

§. 11. In formatione Crucis cum *Hostia* id insuper notetur, 1. vt non omnino à parte inferiori *Hostia* sumatur, sed aliquantulum infra medium oræ ipsius vt recta lineâ sine vlla prorsus eiusdem inclinatione à labio ad labium super Calicem, prius signum Crucis cum ea efformari possit. 2. Vt dum fiunt Cruces inter Calicem & pectus, Celebrans parùm brachium sinistrum incuruet, ne formando prædictas Cruces *Hostiam* super brachium ipsum pertransire faciat. 3. Vt *Hostia* super Calicem retentâ non vltra quatuor digitos, idem Calix eleuetur à corporali. Denique vt nulla genuflexio vel aliud reuerentiæ signum fiat, dicta que *Hostia* populo adoranda non monstretur, nec inclinata sed recta etiam teneatur, dum fiunt duæ ultimæ Cruces.

§. 12. Ad verba sacri Canonis: *Omnis honor & gloria*, seu ad præfatiunculam *Orationis Dominicæ*, nullus sacram *hostiam* gyrando in altum tollere debet, aut quasi per semicirculum, vt passim ab usu quodam mul-

multi
dam e
omni
omne
la, v
sacro
perfu
satisf
perle
cipua

D

1. C

hinc
cit in
P
Dei
in

O

i

m

ti

P

t

t

q

d

b

Resp
lebr
lice

mul-

er eundem
in autem
ad dicta
n est di-
a humi-
us digi-
us & vl.
anetam,
sum dig.

multis hisce in partibus receptum est, populo viden-
dam exhibeat; sed vt in alijs ritibus atque ceremonijs
omnibus, ita & in hac eleuatione religiosè obseruent
omnes, quæ in Rubricis præscribuntur: nam gyratio il-
la, vt nulla Ecclesiæ sanctione probata est, nulloque
sacro mysterio consentanea, ita rudi populo fecit esse
persuasum, Ecclesiæ præcepto de audienda Missa esse
satisfactum, si ad hanc vsque gyrationem in Ecclesia
perseuerauerit, vnde eâ factâ mox multi abeundo præ-
cipuam sacr. ficij partem deterere solebant.

TITVLVS X.

De oratione Dominica, & alijs vsq; ad factam Communionem.

1. **C**elebrans cooperto Calice, adoratoque Sa-
cramento erigit se; & manibus extensis
hinc inde super Altare intra Corporale positus, di-
cit intelligibili voce.

Per omnia secula seculorum. M. Amen.

Deinde iungens manus, caputque Sacramento
interrans dicit:

*Oremus. Præceptis salutaribus moniti, & diuina
instituzione formati audemus discere. extendit
manus, & stans oculis ad Sacramentum inten-
tis prosequitur.*

*Pater noster, qui es in cælis: sanctificetur nomen
tuum: adueniat regnum tuum. Fiat voluntas
tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum
quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis
debita nostra, sicut & nos dimittimus debitori-
bus nostris. Et ne nos inducas in tentationem.*

Responso à Ministro, *Sed libera nos à malo, & à Ce-
lebrante submissa voce, Amen, manu dextra, pol-
lice & indice non disiunctis, Patenam aliquan-
tulum:*